

NIVFO

NORSK INSTITUTT
FOR VITENSKAPELIG
FORSKNING OG OPPLYSNING

bulletin

1-95

DEN NORSKE KVAKKSALVERLOVEN OG MARKEDSFØRINGS-
LOVEN - HVOR LETT DE KAN OMGÅES...

SE SIDE 5.

* I N N H O L D *

SIDE

Fra Redaksjonen -----	3
Den norske kvakksalverloven og markedsføringsloven; så lett kan de omgås -	5
Vannet som husket forsvunne stoffer -----	9
Bortkastet arbeide, tid og energi ? -----	11
Apropos vannet som husket -----	12
Redaksjonen beklager -----	12
Sai Baba gransket -----	13
Noen flere eksempler fra Premanands 'mirakelliste' -----	15
Kort fortalt -----	19
Uri Geller tapte sak om ærekrenkelse -----	27
Hvor blir det av pyramidehattene ? -----	28

ABONNEMENT PÅ NIVFO BULLETIN BESTILLES VED Å SENDE
KR. 100,- til NIVFO, postboks 70, 7079 Flatåsen.
POSTGIRO: 08143469574 [4 nummer i året]

ANSVARLIGE REDAKTØRER: K. Stenødegård og
Jan S. Krogh.

ET KRITISK FORUM FOR PSEUDOVITENSKAP OG LITTERATUR

[illegible]

gripe inn og nærmest "tvinge" avisen til å korrigere tøvet og bringe fakta. I en påfølgende debatt om saken i et vitenskapelig tidsskrift skrev avisens vedkommende at avisen "ikke bare hadde rett til, men også plikt til.." (å bringe nettopp denne feilinformasjonen ut til leserne og samtidig sensurere bort vitenskapelige fakta.) [*]

"Foreldre og Barn" er et presumptivt seriøst blad som gjerne er å finne på venteværelser hos leger og tannleger. I 1993 hadde bladet en stor artikkel om homeopati; kanskje ikke direkte propagerende og useriøs, men avgjort meget ensidig og misvisende. Den rommet ikke et ord om grunnleggende, faktiske forhold. NIVFO sendte et passende langt innlegg med de vitenskapelige data som leserne burde ha krav på, men som altså var totalt fraværende i bladets iøynefallende oppslag. Innlegget kom aldri på trykk, ikke i retur og ingen kommentarer fra redaktøren.

"Vårt Blad" (kooperasjonens medlemsblad) har vært flinke til å trykke innlegg fra NIVFO, så lenge det gjaldt homeopati. Men så kom bladet med en gigantisk fargesprakende artikkel om akupunktur, hvor en utøver av "faget" fikk rik anledning til å bibringe leserne det meste av de feilslutningene og den overtroen den kinesiske akupunktoren bygger på - og da på en måte som klart gav inntrykk av at her var det tale om vitenskapelige fakta og anerkjent medisin.

Da NIVFO sende inn et passende langt innlegg med korrigerende opplysninger ble redaktøren fullstendig taus. Innlegget kom aldri på trykk, aldri i retur og brev blir ikke besvart.

Vi har ennå ikke fulgt opp disse sakene, det er mange hensyn å ta når en vil forsøke å komme til bunns i noe som får journalister og redaktører til å svikte sine mest hellige prinsipper for å inngi folket en tro som sterkt distanserer seg fra virkelighetens verden.

Vil skeptikerne komme noen vei burde dette være det viktigste å ta fatt på.

[*] Vi har saken i våre arkiver - Red.

DEN NORSKE KVAKSALVERLOVEN OG
MARKEDSFØRINGSLOVEN:
SÅ LETT KAN DE OMGÅES!

*Er du oppmerksom på dette er det
bare et spørsmål om utformingen av
annonseteksten, så kan du avvertere
nesten hva som helst -*

Kvaksalverloven er gammel. Paragraf 2, jmf. 6 i lov av 19. juni 1936 omtaler innskrenkning i adgangen for den som ikke er norsk lege eller bannlege til å ta syke i kur, herunder begrensningene i adgangen til å avvertere. Det blir tale om ulovlig reklame.

Så har vi LOV OM LEGE-MIDLER MV av 20. juni 1964 paragraf 30, som slår fast at det er forbudt.

"i reklame el.l. ved tekst eller bilder, direkte eller indirekte å gi uttrykk for at en vare anbefales som middel til å forebygge, lege eller lindre sykdom eller smerter hos mennesker eller dyr, hvis varen selges på annen måte enn fastsatt for legemidler."

I fjorårets telefonkatalog for Trøndelag er det rykket inn en iøynefallende annonse for homeopati, hvor man bl.a. kan lese følgende, under "Kort om homeopati"

"Sykdommer oppstår fordi kroppens selvhelbredende evne er redusert. Ved homeopatisk behandling gjenviner kroppen sin evne til å bli frisk. Homeopati kan brukes ved nesten alle sykdommer - både akutte og kroniske. Riktig behandling vil, i tillegg til bedring av de enkelte plagene, føre til øket velvære - både psykisk og fysisk." (Sitat slutt).

Flertallet av de med en viss peiling som leser dette vil vel umiddelbart anta at dette må represen-

tere bortimot høydepunktet av ulovlig reklame.

"ANNONSEN ER IKKE ULOVLIG"

Alle vet positivt at annonsen gjelder salg av div. "preparater" - tabletter av melkesukker eller vann og alkohol.

Da NIVFO sendte klage på annonsen havnet klagen til slutt hos Fylkeslegen i Sør-Trøndelag. Herfra gikk den til 'Norske homeopaters landsforbund', som skrev tilbake til NIVFO og bad om å få vite hvilke lover vi ønsket annonsen vurdert etter. Vi oppgav de aktuelle lover og paragrafer. NIVFO mottar så brev fra homeopatens advokat, som ikke vurderer annonsen som lovstridig.

NIVFO sender saken tilbake til Forbrukerombudet som igjen lar den gå videre til Statens helsetilsyn (dit annonsen opprinnelig ble påklaget.). SHT skriver tilbake til NIVFO at man der intet har å bemerke til Fylkeslegens vurdering.

Hvordan kan dette henge sammen? Kan man virkelig operere med så villedende annonser uten å komme i konflikt med loven?? Ja, og fremgangsmåten er enkel: Den kan best beskrives ved å sitere fra advokatens brev til NIVFO: (Sitat.)

"Min vurdering av annonsens forhold til denne bestemmelsen er at annonsen ikke er i strid med legemiddelovens paragraf 30. Begrunnelsen er bl.a. at denne bestemmelsen retter seg mot at det reklameres for en 'vare' som legemiddel hvis varen ikke selges som fastsatt for legemidler. Den annonsen De har henvist til, reklamerer ikke for noen vare overhodet, og er allerede av den grunn åpenbart ikke i strid med legemiddelovens paragraf 30." (Sitat. slutt.)

Man forsøker altså å hevde at det overhodet ikke spiller noen rolle i lovens forstand at det er helt på det rene at den "behandlingen" som annonseres er nettopp gjelder en "vare" som homeopatene leverer "pasienten" mot god betaling. (Hva ellers?)

Det later dermed til at man har kunnet gå klar av kvaksalverloven ved å annonsere 'homeopati' i stedet for 'homeopatisk medisin'.

HVA SÅ MED MARKEDSFØRINGSLOVEN?

I våre arkiver har vi bunker av saker gjennom årenes løp som Helsedirektoratet og Forbrukerombudet har tatt seg av. Mindre graverende saker enn den omtalte, som uten problemer er blitt stemplet som "villedende". La det her være nok med et enkelt eksempel.

FRIUNDERVISNINGEN OG ASTROLOGI

I 1988 annonserte Friundervisningen i Trondheim i sin katalog et kurs i astrologi, hvor man bl.a. brukte uttrykket "den astrologiske vitenskap" NIVFO tok dette opp med Forbrukerombudet, som den 26. mai 1988 skrev til Friundervisningen: (sitat)

"Forbrukerombudet skal føre tilsyn med at de næringsdrivendes markedsføring..... er i samsvar med markedsføringsloven." Videre:

"..... Annonsen fremsetter en rekke påstander om astrologi. I sin klage peker NIVFO først og fremst på at astrologi omtales som en vitenskap."

.... "Forholdet vil bli vurdert etter markedsføringslovens paragraf 2, som forbyr bruk av villedende fremstilling egnet til å påvirke etterspørselen av varer og tjenester eller andre ytelser."

Forbrukerombudet ber om at Friundervisningen innen tre uker kommer med en uttalelse, spesielt hvilket grunnlag man har for å karakterisere astrologi som en vitenskap. (Det kan føyes til at Friundervisningen straks gav seg og beklaget..)

GJELDER IKKE NORSK LOV FOR HOMEOPATER?

Vi kunne fylle flere nummer av NIVFO-Bulletin med eksempler på hvordan Forbrukerombudet raskt og bestemt har grepet inn overfor villedende annonser. Det som hele tiden uten unntak har stått fast er at annonsørene blir avkrevet dokumentasjon for de påstandene som fremsettes i annonsen.

Når har homeopater blitt avkrevet noe slikt? De er ikke så mye som anmodet om å oppgi hva deres "preparater" inneholder!

Når det gjelder homeopati-annonsen i telefonkatalogen har Forbrukerombudet ikke behandlet saken, bare sendt den videre til andre instanser. Hvorfor?

TV-programmet 'Forbrukerrefleks' er et utmerket innslag, selv om bommerter har forekommet fra programledernes side. Blant annet er de meget flinke til å få tvilsomme preparater analysert. Dermed kan man f.eks. fortelle seerne at preparat X, som skulle være så fortreffelig effektivt mot en rekke plager, besto av 99% vann. Dermed er preparatet både uthengt og forbudt annonsert. Hvor mange prosent vann tror du man ville finne ved å analysere homeopatpreparater? Tror du at noen noensinne vil få en slik opplysning gjennom mediene eller offisielle instanser?

Det som trolig må gjøres er å forelegge saken for Forbrukerombudet på ny, med anmodning om å få oppgitt de momentene som ligger til grunn for at man der ikke har behandlet saken. Vi håper å ha flere opplysninger om forholdet i neste nummer.

I 1980-årene gjorde franske forskere en oppdagelse som lot til å vise at vann har hukommelse, noe homeopatiske medisiner er basert på.

Forskerne fremkalte immunreaksjoner hos en type hvite blodceller, basofile granulocytter, ved å utsette dem for et fremmedstoff løst i vann. Når de tilsatte et

fargestoff, kunne de se at cellene hadde reagert på fremmedstoffet. De var røde når det ikke hadde vært noen reaksjon, og fargeløse når det hadde. Forsøket gikk nå ut på å fortynne det til stadig mindre konsentrasjoner for å se om cellene fremdeles reagerte.

Vannet som husket forsvunne stoffer

Eksperimentene gikk over all forventning. Uansett hvor tynn løsningen ble, mente forskerne at de fant spor av stoffet. De hevdet til og med at de kunne måle det i en løsning som inneholdt 10^{107} (10 i ett-hundreogsyvende potens) molekyler av det, altså uendelig mye mindre enn ett molekyl - med andre ord inneholdt vannet ingenting.

Likevel påsto forskerne at de så reaksjoner når de telte rødfargete celler i mikroskop. Franskmennene mente derfor at vannet måtte inneholde en hukommelse om molekylet, og at den kunne fremkalle reaksjonen.

Er det noe vitenskapen avskyr så er det teorier basert på ukjente naturlover. En forskergruppe fra tidsskriftet Nature dro derfor til Frankrike sammen med tryllekunstneren James Randi, som hadde avslørt skjebøyeren Uri Geller. De endte også med å avsløre at franskmennene bare så reaksjoner når de på forhånd kjente til hva prøven inneholdt.

(Illustrert Vitenskap nr. 2/1995).

>>

Det er interessant at Illustrert vitenskap bringer dette stoffet. Vi har ved tidligere anledninger i NIB omtalt denne saken - det berømte Benvenisteforsøket (etter lederen Jacques Benveniste). Til all ulykke ble "funnet" trykket i det prestisjetunge tidsskriftet Nature før avsløringen ble gjort. Dette har bl.a. homeopater over hele verden etter sigende utnyttet. ("Det har stått i Nature..")

Homeopatene starter med en oppløsning på 10 i femtiende potens (et ettall med femti nuller bak!) Siden er det 10 i tjuetredje potens, Tilsvarende antall stjerner i den kjente del av universet. Men dette er ikke stort. Homeopatene anvender seg også av 10 i femtenhundrede potens !! James Randi sier: "Dette er en slik fortynning at jeg ikke kunne forstå hva den betyr. Så jeg kontaktet Martin Gardner for å få et eksempel som kunne illustrere det. Han sa at en ekvivalent kan være å ta et riskorn, smuldre det opp i en teskje og så løse opp dette pulveret i en skål på størrelse med solsystemet. Gjenta så denne prosessen to milliarder ganger !!! (Sic.) "

James Randi sier videre: "Det kritiske punktet ved homeopatien er at hvert eneste vannmolekyl som kommer i kontakt med homeopatisk vann vil bevare eller "huske" dette spesielle vannet. Slik kan en liten substans dra langt avgårde. Jeg har et enkelt spørsmål fra en legmanns perspektiv. Siden vann har vært her i milliarder av år i denne prosessen, må det ha vært i kontakt med hvert eneste organisk og uorganisk molekyl i verden. Og når så er tilfelle, hvorfor ikke da gi pasienten vanlig vann fra springen?

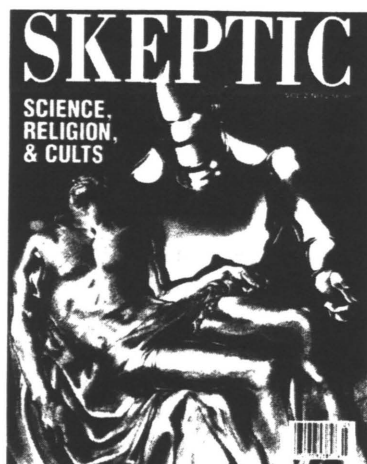
Faktum er at de homeopatiske vannene er så fortynnet at homeopater og vitenskapsfolk ikke en gang kan fortelle forskjellen på vannet med jern og vannet med gull. La oss nå få dette klart: Det finnes ingen beviser for at dette tøvet fungerer; likevel går folk omkring og tror på det."

(Og annonser i norske telefonkataloger, som forteller om dets fortreffelighet ved nesten alle lidelser ser foreløbig ut til å være tillatt. Da bør det undersøkes om myndighetene vet hva homeopati er. Red.)

BORTKASTET ARBEIDE TID OG ENERGI ?

Som nevnt ved tidligere anledninger har det vært sagt at så er tilfelle når det gjelder å opplyse folk om vitenskap, skeptisisme og rasjonalitet fordi slike argumenter ikke virker --

Vi vil her se på et eksempel fra U S A:

SKEPTICS SOCIETY OG SKEPTIC MAGAZINE mottok for en tid siden en telefonbeskjed fra Eric Bryant, redaktør for 'Library Journal', lest av hver eneste bibliotekar i Amerika. Han kunne fortelle at Skeptic Magazine var kåret blant de ti beste nye magasiner i 1993. Det nystartede tidsskriftets opplag hadde raskt steget fra 6000 til over 25.000, med distribusjon til mer enn 1000 bokhandlere, og over 5000 supermarkeder, apoteker og bladkiosker over hele USA og Canada.

I en pressemelding heter det at en av grunnene til den plutselige ekspansjonen av bladet er Skeptics grundige undersøkelser av påstandene om at Holocaust aldri har eksistert. Skeptics grunnlegger og leder, dr. Michael Shermer, opptrådte i et TV-program (Phil Donahue show) den 21. mars 1993, og dette ble et av de mest skattede show-programmer i historien. Det medførte hundrevis av oppringninger til Skeptical Society's kontor.

Organisasjonen har faste forelesninger ved California Institute of Technology, med kjente vitenskapsfolk og illusjonister, inkl. James Randi.

Selv dette kortfattede, enkeltstående eksemplet gjør det klart at arbeidet nytter!

APROPOS "VANNET SOM HUSKET FORSVUNNE
STOFFER" Side 9 og 10.

Det franske eksperimentet er senere blitt gjentatt i England. Resultatet ble eksakt det samme som det ble ved det franske laboratoriet. ETTER AT eksperimentfeilene var blitt rettet opp av James Randi og de to fra Nature (red. John Maddox og Walter W. Stewart) - det vil si: totalt negativt for den 'homeopatiske idéen'.

REDAKSJONEN BEKLAGER

I nr. 4-5/94 har det sneket seg inn noen skjemmende feil i tekstene. Det gjelder stort sett feilslag - forvanskede ord - som det ikke har noen hensikt å ta for seg her.

Midt på side 17 har vi dog kommet i skade for å flytte Descartes dramatisk langt tilbake i historien. Det skal selvsagt stå: "For over tre hundre år siden...."

Og på side 55 skal det naturligvis være "mellom 3- og 4 millioner amerikanere som etter sigende har vært bortført av UFOer. Vi håper at utenomjordingene ikke vil føle seg injuriert som følge av denne feilen.

- Red.

SAI BABA GRANSKET

DALE BEYERSTEIN, SAI BABA'S MIRACLES; AN OVERVIEW;
128 SIEDER; INDIAN SKEPTIC, PODANUR 1994.

Sri Satya Sai Baba, som ble født i en liten by i det sørlige India i 1926, bestemte seg ved 14-årsalderen for at han var en reinkarnasjon av en hinduisk helgen som døde i 1918. Siden da har han og hans tilhengere betraktet ham som guddommelig. For tiden har han ca. 6 millioner tilhengere med over 2000 religiøse sentra over hele verden. (I termer om aktive troende er han altså betydelig større enn f.eks. Svenska Kyrkan, så man bør kanskje være forsiktig med ordet "sekt." i denne forbindelse.)

Sai Baba er kanskje mest kjent for sine "materialisasjoner". Han plukker aske ut av luften til sine fattige tilhengere. Til sine rike tilhengere tar han frem gullringer og klokker av kjente sveitsiske merker (som han altså påstår å ha skapt ut av intet). De indiske skeptikerne har viet Sai Baba stor oppmerksomhet og har bl.a. avslørt de trylletriksne han benytter for å gjennomføre materialisasjonene.

Beyersteins lille volum er et konsist og klart sammendrag av Sai Babas metoder. Effektivt avslører den påstandene om materialisasjoner og andre mirakel. Det er ikke lite Sai Baba påstår seg å ha utrettet. Han skal ha forvandlet vann til bensin når en bil sto der uten drivstoff. Ved noen anledninger skal han ha befunnet seg på to steder samtidig. Som kronen på verket skal han ha vekket to personer opp fra de døde. Beyerstein viser med all ønskelig tydelighet at ingen av disse miraklene er dokumentert på en måte som gir den minste grunn til å tro på dem.

Men det mest interessante i boken syntes jeg var utredningen om de umåtelige påstandene Sai Baba står frem og gjør krav på.

"Jeg er allting, overallt, allvitende og allmektig, slik at hva jeg enn vil inntreffer straks." Denne uttalelsen er ikke hentet fra noen psykiatrisk journal, dette har han faktisk stått frem og sagt selv. Og hans tilhengere tror på det. Beyerstein siterer fra et intervju som den devote tilhengeren John Hislop har gjort med Sai Baba. (Både Hislop og Sai Baba selv omtalte ham i tredje person som "Swami".)

Hislop: Jeg skriver mange brev til Swami om aktiviteter, problemer og fremskritt i den amerikanske Sai-organisasjonen. Men jeg synes ofte at det er dumt å beskrive problem og hendelser, ettersom jeg vet fra mine direkte erfaringer at Swami er allesteder nærværende og vet alt om hendelsene.

Sai Baba: ... Når det gjelder det å skrive er brevskrivningen til Swami til for å tilfredsstille deg selv.

Hislop: For å tilfredsstille meg selv, Swami?

Sai Baba: Ja, for å tilfredsstille deg selv. Du skriver til Swami, og ditt sinn er da fritt fra saken. Det er ikke slik at Swami ikke skulle vite. Anta at du holder tilbake noen bekymringer, da får du skyldfølelser. Men fortell til Swami så forsvinner disse. Gjør din plikt fullstendig i det arbeid som Swami har pålagt deg.

Ved et annet tilfelle ble Baba spurt hvordan det kunne ha seg at han kunne utenad noen sjelden spilte komposisjoner av den indiske komponisten Thyagaraja. Han svarte: Thyagaraja fikk disse sangene fra meg."

Som sagt, seks millioner tilhengere.

Folkvett nr. 3-4/94. Sven Ove Hansson.

Sai Baba er ganske utførlig omtalt i NIB nr. 2/88, som dessverre er utsolgt. Red.

NOEN FLERE EKSEMPLER FRA PREMANANDS "MIRAKELLISTE"

EKSPERIMENT 139.

EFFEKT: Slikke en rødglødende ildraker eller jernstang. Oraklet slikker det glødende metallet til det blir kaldt. En "troende" fortalte Premanand at han hadde sett dette bli gjort, og lurte på hvordan det kunne gå til dersom vedkommende ikke hadde overnaturlige evner...

UTSTYR: Flytende styrax (*) og en glødende ildraker.

METODE: Fukt tungen og leppene med stoffet. Dette gjør tungen immun mot heten. Slikk inntil ildrakeren er blitt kald. Etterpå må en vaske munnen godt for å unngå etter-effekter av balsamen.'

[(*) Et gummiaktig stoff fra treet av samme navn. Red.]

EKSPERIMENT 141:

EFFEKT: En person dør når du vrir hodet om på en dukke. 'Mirakelmannen' vrir hodet rundt på en dukke og nevner en person ved navn - personen dør øyeblikkelig.

UTSTYR: En dukke og blodtrykkstabletter.

METODE: 'Mirakelmannen' finner når offeret har sine måltider. Han finner en anledning til å blande tablettene i maten. Ved lunsj-tid vrir han hodet rundt på dukken. Som følge av det plutselige blodtrykksfallet vil offeret falle i coama, og krepere på det aktuelle øyeblikket.

EKSPERIMENT 142:

EFFEKT: PSYKISK KIRURGI.

Dette 'miraklet' er blitt ganske kjent gjennom James Randi og hans avsløring av de filippinske 'psykiske kirurger', som også har vært i Norge og 'praktisert'. Man opererer tilsynelatende med bare hendene, uten å etterlate spor på kroppen. >>

Premanand forteller at denne 'kirurgien' kom til India på 1980-tallet. En minister ble behandlet på denne måten og saken fikk mye omtale i mediene. Men da 'kirurgen' ble konfrontert med skeptikerne måtte han forlate India. Senere ble det kjent at han selv ble syk, og i stedet for å oppsøke en annen psykisk kirurg valgte han å ty til et hospital og bli behandlet der. Mange av samme sort har dukket opp i India i forbindelse med TV-programmer om Yoga og alternativ medisin. Satya Sai Baba har også ledet psykisk kirurgi, men pasientene døde. (Slikt legger ikke en gang en demper på de troendes begeistring.)

UTSTYR: Blod i en plastpose, deler av innvoller fra dyr, kirurgisk bomull og et bord.

METODE: Be en frivillig komme opp på scenen, hvor han anmodes om å brette opp skjorten, vesten etc. og legge seg på bordet. Be ham lukke øynene og sove. Ha noe av blodet skjult bak tuppen på tommelfingeren, eller i en plastpose i høyre hånd. Press 'pasientens' mave inn og plasser fingrene inne i hudfoldene. Bøy fingrene innover slik at de blir skjult til siste fingerledd. For publikum ser det da ut som at fingrene dine har trengt inn i maven. Friggjør blodet i det du retter ut fingrene igjen. Med venstre hånd tar du så et dott bomull hvor fragmentet fra dyreinnvoller ligger skjult. Putt bomullen inn mellom hudfoldene på maven; lat som om du kutter av noe og tar det ut. Ta så ren bomull og gjør huden på maven ren for blod, og vis så publikum hvor enkelt og greit det går for seg når inngrepet utføres psykisk.

EKSPERIMENT 143

EFFEKT: Å kurere gulsott med psykiske krefter. Gulsott-pasienten oppsøker mirakelmannen eller gudemannen for behandling. Etter en besvergelse over medisinen kan denne tas i bruk. Pasienten blir bedt om å gurgle munnen noen minutter og så spytte ut. Væsken er nå gulaktig og gudemannen kan fortelle at dette er gulsotten som forsvinner. Man er nå frisk.

>>>

UTSTYR: Sennepsolje.

METODE: Når du tar litt av denne oljen i munnen og gurgler noen minutter, for så å spytte ut, blir det en brungul væske.

EKSPERIMENT 115.

EFFEKT: spise rød pepper (hot chilly).

En 'hellig mann' spiser pepperen som om det var sukker-tøy.

Han tilbyr publikum å smake, og de vil oppdage at den er veldig sterk.

UTSTYR:

Ren olivenolje, rød pepper.

METODE: Uten at maten blir oppløst av spyttet, absorbert av smakssansene og registret i hjernen, vil man ikke oppleve smak. Gurgle munnen med olivenolje slik at munnhulen og tungen blir fullstendig overtrukket av oljen. Når du spiser pepperen vil denne ikke være i direkte berøring med spyttet og smaksorganene. Du vil derfor ikke fornemme den brennende smaken.

EKSPERIMENT 116.

EFFEKT: Å stikke i en ballong uten at den brister.

Mirakelmannen opptrer med noen ballonger; ber en person fra salen om å komme frem, gir ham ballongene og noen nåler. Han ber personen om å stikke i ballongene med nålene, og ballongene vil sprekke. Så tar han selv en ballong og stikker en nål i den. Ingenting skjer.' Ballongen er like hel.

UTSTYR: Ballonger, lange skarpe nåler, transparent cellofantape og vaselin.

METODE: Du tar de ballongene du skal stikke nålen i og plasserer en lite stykke tape på begge sider. Stikk nålen gjennom tapen og du vil oppdage at luften ikke slipper ut. Man kan også ta litt vaselin på. Det er limet på tapen sammen med vaselinet som 'forsegler' ballongen og hindrer luften i å slippe ut.

En annen metode er å stikke på toppen av ballongen; da vil lufttrykket holde den intakt.

EKSPERIMENT 117.

EFFEKT: Få vann til å brenne ved hjelp av psykiske krefter.

Mirakelmannen tar en skål el.l. med vann. Han beveger hånden over vannet og dette eksploderer ut i flammer.

UTSTYR: En skål, varmt vann, sodium metall, et fingerbøll.

METODE: Vis frem skålen med vann, før hånden over vannet og slipp ubemerket natriumet fra fingerbøllet ned i vannet. Vannet vil nå begynne å brenne.

EKSPERIMENT 118.

EFFEKT: Når du spyttter slår flammer tilværs.

UTSTYR: CP eter, en skål, potassium metal og vann i et glass.

METODE: Ta en skål som inneholder tre spiseskjeer med CP eter og et lite stykke potassium metal. Fyll munnen med vann og spytt så i skålen. Potassiumet flammer opp og antenner eteren som stiger opp til vannoverflaten.

EKSPERIMENT 119.

EFFEKT: Guds navn kommer til syne på kroppen når aske blir gnidd utover huden.

For å demonstrere at han er en ekte guds tjener tar man et bad, gjør opp ild, synger mantraer og smør seg inn med aske. Guds navn vil da tre frem over hele kroppen.

UTSTYR: Stilken fra en plante som avgir en hvit, gummiaktig væske, eller såpe og en tynn kjepp.

METODE:

Skriv ordet Gud rundt omkring på huden med plante-stilken og la den gummiaktige substansen tørke. Eller bruk pinnen og halvfast såpe til dette. La den få tid til å tørke. Varmen fra bålet som er gjort opp får frem svette, og når aske blir drysset over huden vil navnet Gud tre frem rundt om på kroppen.

Kort fortalt

OFFISIELL UNDERSØKELSE AV NEDSTYRTEDE UFOER

Det offisielle amerikanske organet GAO (General Accounting Office, som tilsvarer vår sivilombudsmann) er nå blitt bedt om å undersøke forholdene omkring den påståtte nedstyrtningen av et UFO i New Mexico i 1947.

GAO har mottatt forespørsel fra kongressmannen Steve Schiff, som har bedt GAO hjelpe til med å finne ut om det finnes hemmeligholdte eller destruerte arkivmaterialer i saken.

Schiff har uttalt at "det er ikke lett å be regjeringen om å undersøke en sak hvor regjeringen er blitt beskyldt for hemmeligholdelse. Jeg ville ikke be om en undersøkelse av noe bare fordi jeg var nysgjerrig. Spørsmålet er derimot om regjeringen er ærlig overfor det amerikanske folk, og dette er en alvorlig sak for meg.. Jeg antar bare at hvis det var romvesener skjult på Wright Patterson-basen, ville noen ha oppdaget det i løpet av alle disse årene. På den annen side kan man ikke utelukke noe, så lenge regjeringen ikke vil snakke."

KILDER: SUN nr. 26/94, UFO-NYT nr. 2/94.

FRIGITTE RAPPORTER OM EKSPLOSJONER I ATMOSFÆREN

Satellitter i kretsløp rundt jorden har siden 1975 registrert en rekke mystiske eksplosjoner i den øvre atmosfære. Det forteller Jenny Randles (engelsk ufo-log - red.) i sin nyttårsutgave av Northern UFO News med den aktverdige engelske 'The Times', for 19.1.94 som kilde.

De amerikanske militære satellittene har siden

1975 registrert ikke mindre enn 136 kraftige eksplosjoner i jordens øvre atmosfære. Tre av disse eksplosjonene har ifølge rapportene funnet sted over Storbritannia.

Eksplasjonene har vært kraftigere enn 1.000 tonn av sprengstoffet TNT og anses for å være et ukjent naturfenomen. Registreringene av eksplosjonene har hitil vært hemmeligholdt, da man var redd for å forveksle fenomenet med en atomeksplosjon, som kanskje kunne være i stand til å utløse et gjengjeldelsesangrep fra en fiendtlig makt.

Det er teorier fremsatt om at en slik atmosfærisk eksplosjon kan ha forårsaket den mystiske eksplosjonen den 30. juni 1908 i Tunguska, Sibir.

Ifølge den britiske astronomen John Mason kan slike eksplosjoner kanskje gi anledning til UFO-rapporter. Fenomenene menes å være synlige fra jordens overflate som gigantiske lyseksplasjoner. Når de rapporteres vil de muligens bli beskrevet som en slags "flygende tallerkener". Dog opptrer en betydelig del av energiutladningen fra selve eksplosjonen i det infrarøde spektrum.

I øyeblikket foreligger det ikke opplysninger i det frigitte materialet om hvorvidt det er registrert eksplosjoner av denne typen over Danmark (eller Norge, Red.)

KILDE: UFO-NYT nr. 2/94.

BØRSMEGLER TJENER PÅ ASTROLOGI

Det amerikanske bladet Fate har avslørt at astrologi er nøkkelen til korrekte forutsigelser på børsen. Beviset er Arch Crawford, som anvender astrologi når han forutsier den økonomiske utvikling.

Arch Crawford er ikke noen herr hvem-som-helst. Både i 1991 og 1992 ble han av bladet Time Digest utnevnt til den i USA som best var i stand til å forutsi bevegelsene på børsen. F.eks. forutsa han at markedet ville snu den 24. august 1987. Smilene over "astrologen" Crawford stivnet, da markedet toppet den 24. august og allerede i oktober hadde tapt 1.000 point.

På denne måten har Arch Crawford motbevist de som mener at astrologi er overtroisk sludder, skriver Fate. Bladet fortsetter med i Crawfords løpebane. Han ble født i en familie av advokater og politikere, og allerede som barn var han dypt interessert i økonomi. Som 14-åring var han suksessfull spekulant på børsen. I november 1961 forutsa han at markedet ville toppe i desember, og at et meget svakt marked ville komme etter februar. Begge deler viste seg å være korrekte - og alt dette skjedde før han overhodet begynte å interessere seg for astrologi.

Arch Crawford var en enestående børsmegler allerede som 21-åring, men pussig nok ser Fate ingen problemer i argumentene for at det er på grunn av astrologien at han også senere i sitt liv ble en dyktig spekulant. Man argumenterer at (1) Crawford anvender astrologi, og (2) han er en dyktig børsmegler. Ergo, (1) må medføre (2). Selv i dag lever den klassiske, logiske feilslutning i beste velgående!

(Skriver Per Andersen meget treffende i UFO-Nyt 2/94)

LITT MER OM DE FAMØSE "KORNSIRKLENE"

Noen av de engelske kornsirklene kalles "piktogrammer" som forestiller ukjente symboler. Et slikt piktogram ble funnet i august 1991 i Wiltshire og det kunne ligne en form for skrift, selv om symbolene var ukjente.

Gerald Hawkins gav seg imidlertid i kast med å tyde "skriften". Han antok bl.a. at sirklene angav begynnelsen og avslutningen på meddelelsen, at dobbeltlinjer angav orddeling og hva som var opp og ned. Ved å gjennomføre 18.000 setninger på 42 forskjellige språk konkluderte Hawkins med at meddelelsen var "oppono astos". Det er latin og kan oversettes med: "jeg er imot bløffnumre".

Tenke seg at vesener i universet er så intelligente at de kan reise fra en fjern stjerne til jorden, mens de ikke er i stand til å skrive deres meddelelse med alminnelige latinske bokstaver.

Forøvrig har bladet Cerealogist utlovet kr. 1000,- til den som kan komme med en like imponerende fortolkning av piktogrammet.

Det er ikke småtteri hva man fra tid til annen møter som "beviser" for mystiske fenomener. En forfatter har nylig anført at de mystiske sirklene i engelske korn-åkrer simpelthen må være ekte, ukjente fenomener.

Beviset for dette er ifølge forfatteren at en masse mennesker får en følelse av religiøs høytid når de betrakter sirklene. De begynner også å føle at sirklene er intelligente og levende.

Hvilke ytterligere beviser behøver man dog for sirklenes ekthet?

Bladet Cerealogist har også en annonse som tilbyr korn-sirkler for alle formål: Havefester, brylluper, fødselsdager osv. Annonsen er selvfølgelig en spøk.

KILDER: The Cerealogist nr. 9/94, UFO-NYT nr. 2/94.

SVARET PÅ ALT

Hvis man er interessert i å få svaret på alt kan man henvende seg til Rosenørns Alle 4. Her kan man bestille den endelige løsning på universets form, funksjon og formel. Gjennom en tre kvarters forelesning får man "den endelige kosmologiske modell av 1993, universets grunnprinsipp, atomets grunnprinsipp, den store forente teori, universets fundamentale prinsipp er løst med årets columbus-egg: Kule-interferens.

Hva mer kan man ønske seg? Annet enn kanskje 1994-modellen av den kosmologiske modell.

UFO-NYT, nr. 2/94.

OM Å GÅ PÅ GLØDENDE KULL

Den som vil gå på glødende kull i California har i det minste to alternativ å velge mellom. The Firewalking Institute of Research and Education tilbyr ildgang for den beskjedne pris av 3500 dollar.

Skeptics Society tilbyr dog ildgang gratis. Og da får man dessuten på kjøpet en forelesning av en fysiker som forklarer de prinsippene innen varmelæren som gjør ildgang fysikalsk mulig. Kan det virkelig være verd 3500 dollar å slippe den forelesningen?

(Skeptic nr. 2/93.)

ASTROLOGISK REAKTORSIKKERHET

Sjefen for det litauiske kjernekraftverket Ignalia har søkt råd hos den russiske astrologen Pawel Globa om når fremtidige ulykker kan komme til å inntreffe. Det finnes ifølge Globa en risiko for en ulykke den 8. mars 1997. Kraftverkssjefen mener at "Vi har ikke råd til å ignorere en slik uttalelse."

(Der Skeptiker, nr. 2/94)

POLAROID-TRICK

I Georgia Skeptics høstnummer 1993 har Anson Kennedy en nyttig gjennomgang av trick med polaroidkameraer. De fleste synes å ha en større tiltro til polaroidkamera-bilder enn til andre fotografier. Kameraet leverer jo bildet automatisk like etter at man har eksponert filmen, så hvordan skulle noen ha kunnet manipulert bildene? Alt fra UFO til spøkelser og aura er blitt "bevist" med polaroidkameraets hjelp.

I virkeligheten er det forbløffende enkelt å manipulere et polaroidbilde, men dette må da gjøres før man tar bildet. Det viktigste er at man åpner og lukker filmpakningen så forsiktig (lettest i bunnen) at det kan se ut som om man åpner en urørt pakke. Selve teknikken for dobbelteksponering er ikke vanskeligere enn for vanlig film.

SKADELIGE NATURMIDLER

I Belgia har et syttitalls mennesker fått nyreskader, tildels meget alvorlige, etter å ha tatt inn en kinesisk urtemedisin. Medisinen ble gitt i forbindelse med faste.

(Der Skeptiker nr. 2/94)

MUSIKALSK MAKARONI

Et japansk firma (Takasago Shokuhin) har begynt å selge nudler som er tørket i lokaler hvor man uavbrutt spiller Vivaldis De fire årstidene. Ifølge bedriften savner man en vitenskapelig forklaring, men anser det for klarlagt at Vivaldis musikk forhøyer smaken på nudlene.

(New Zealand Skeptic, sept. 1993.)

VERDENS UNDERGANG ER ÅR 2000?

I samme tidsskrift for mars 1994 gir Jim Ring en betimelig historisk bakgrunn for de dommedagsprofetiene innenfor år 2000 som allerede begynner å hope seg opp.

Vår tidsregning ble oppfunnet i år 525 av Dionysius Exiguus. Han regnet imidlertid feil med fire år. Om man korrigerer feilen kommer man frem til at Jesus ble født år 4 før Kristus. Det fantes flere konkurrerende tidsregninger, og ennå i år 1000 hadde den nåværende tidsregningen ikke slått igjennom. Den vanlige forestillingen om at det forekom særlig mange dommedagsprofetier innenfor år 1000 er derfor etter alt å dømme feilaktig.

Hvorfor akkurat år 2000 - en tidsregning som altså inneholder en feil på fire år - skulle føre med seg jordens undergang er ikke lett å forstå.

>>>>

UTENOMJORDINGER?

Det amerikanske boulevardbladet Weekly World News har oppnådd en viss oppmerksomhet med sin påstand om at tolv navngitte senatorer i den amerikanske kongressen i virkeligheten er utenomjordinger. En av dem, Nancy Kassenbaum, svarte med en pressemelding på hva som ble oppgitt å være hennes morsmål. "Texdl sfaerr ad rtaetr adf aer v aer avc; lkadjr vvaer alj lkaerh."

Formodentlig nok til at driftige ufologer skal kunne regne ut fra hvilket solsystem hun kommer.

(Tampa Bay Skeptics nr. 1/94)

UTENOMJORDISKE AKSJESELSKAPER

Delstaten Nevada i USA har en meget liberal selskapsstiftning som gjør det mulig å registrere selskaper som ikke skulle bli registrert andre steder i USA.

I løpet av de senere år er stadig flere selskaper blitt registrert i Nevada med utenomjordiske styremedlemmer. En rekke registrerte styremedlemmer i selskaper som Mothership Inc., Star Dust Services, Cosmos Ventures Inc. m.fl. oppgis å ha sitt hjemsted på div. romskip fra fremmede planeter.

Den fire foretaksomheten kjenner ingen grenser!

(Skeptic nr. 2/93)

FORSIKRING MOT ET-ANGREP

I California driver Michael St. Lawrence et forsikringsselskap med meget spesialisert virksomhet. "The UFO Abduction Insurance Co." Forsikringspremien er bare 9,95 dollar pr. år. Hvis forsikringstakeren blir kidnappet av en utenomjording utbetaler selskapet et beløp på 10 millioner dollar. Hvis han eller hun blir oppspist av en utenomjording utbetales 20 millioner dollar.

(Skeptic nr. 2/93)

ØNSKEKVIST FOR GOLFBALLER

På amerikansk TV kan man se annonser for "Gopher", et redskap for å finne igjen bortkomne golfballer. Redskapet er en vanlig ønskevist, men er utført i metall. Det koster 135 dollar.

For en lavere pris, 89,95 dollar, kan man kjøpe "Scantrack 18 Golfball Finder". Den ser ut omtrent som en walkie talkie. Teknikken bygger iflg. produsenten på "den unike molekytlære bølgelengden som avgis av en golfball, uansett hvordan den er laget." Bølgelengden avleses bl.a. ved hjelp av et "Read Only Memory Card".

Hvordan et slikt kort ser ut er ikke lett å få greie på. En teknisk undersøkelse viser nemlig at "Scantrack 18 Golfball Finder" er en i bokstavelig forstand meget helstøpt oppfinnelse. Den består nemlig av et massivt stykke plast.

(New York Area Skeptic nr. 2/94)

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 1039 104

URI GELLER TAPTE SAK OM ÆREKRENKELSE

Den selvutnevnte "mirakelmannen" Uri Geller tapte saken han hadde reist mot Prometheus Books, New York, hvor han kom med et multimilliondollar-krav for ærekrenkelse. Kravet lød på 4 millioner dollar for skader han mente å ha blitt påført gjennom uttalelser i to bøker fra nevnte forlag, 'Physics and Psychics', av Victor Stenger (professor i fysikk og astronomi ved University of Hawaii), og 'The Transcendental Temptation', av Paul Kurtz (innehaver av forlaget og leder av CSICOP.)

Gellers advokater hadde krevd at uttalelsene om Geller skulle fjernes fra bøkene, samt at en uforbeholden unnskyldning måtte offentliggjøres i en rekke større aviser. Dessuten skulle Geller motta en million dollar i erstatning.

Saken ble reist i Miami i april 1992.

I februar 1994 ble Geller dømt til å betale forlaget godt og vel 49000 dollar innen 30 dager i saksomkostninger og tap Prometheus Books var blitt påført som følge av Gellers frivole rettssak.

Geller betalte ikke innen fristens utløp, noe som har påført ham en ytterligere utgift på 20.272.89 dollar.

Den 5. juli 1994 anket Geller denne dommen. Anken ble avvist den 17. august. Geller frafalt kravene og utbetalte de beløp han var dømt til: \$ 20.272.89, og 299.89.

Da Paul Kurtz fikk denne meldingen sa han:

"Naturlig nok er vi lettet; det har vært to lange og vanskelige år. Men saken viser også hvor viktig det er å kjempe for det man tror på. Det later til at herr Gellers antatte psykiske krefter ikke fungerte riktig da han bestemte seg for å anlegge sak.

[Utdrag fra pressemelding, Skeptical briefs des. 1994.]

HVOR BLIR DET AV PYRAMIDEHATTENE ?

"Pyramideenergi" er et velkjent begrep innen pseudo-vitenskapelig terminologi. Innenfor en pyramidekonstruksjon kan man ifølge de troende bli kvitt et betydelig antall fysiske og psykiske plager, konservere matvarer osv.

Små pyramidemodeller til å bære på seg av helsemessige hensyn er å få kjøpt.

På slutten av 1980-tallet hadde NIVFO-Bulletin en del stoff om dette, deriblant om en dansk pyramideingeniør med pyramidehatt. Hatten var til å ta på seg om morgenen, gjerne ved frokostbordet. Den var konstruert slik at den kunne vendes - opp- eller oppned, alt etter om "biorytmene" var for oppad- eller nedadgående.

Det finnes jo forretninger for slikt utstyr, og det kunne være interessant å vite om noen av disse også fører pyramidehatter.

FORSIDEN: *New-ager lader opp med pyramide-energi -*

JAMES RANDIS BERØMTE BOK "FLIM-FLAM
FORELIGGER NÅ PÅ NORSK UNDER TITTELEN
JUKS OG BEDRAG.
BOKEN KAN BESTILLES HOS
BRUNS LIBRIS,
KONGENSGT. 10,
7005 TRONDHEIM

TLF.: 73510084